

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Råslätts FO

2023-2024

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vision

”Vår verksamhet ska vara fri från alla former av diskriminering och kränkande behandling”

Syfte

Planen syftar till att främja barns rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättningar samt att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling.

Uppföljning

Planen skall, utifrån barns, personals och vårdnadshavares synpunkter, följas upp och ses över varje år i samband med kvalitetsredovisningen.

Utvärderingen skall ligga till grund för planering av kommande års arbete, samt påvisa vilka åtgärder som har genomförts och vilka effekter de haft.

En årlig plan ska arbetas fram för förskoleområdet samt för varje avdelning.

Främjande arbete

För att uppnå detta har vi en ständigt pågående diskussion pedagoger emellan om värdegrundsfrågor.

”Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.”
(Läroplan för förskolan Lpfö 18, s 5)

All personal arbetar aktivt med det förebyggande arbetet och är väl insatt i planen mot diskriminering och kränkande behandling. All personal är delaktig i hela processen.

Vårdnadshavare har ansvar för sina barn, därför är samverkan mellan förskolan och hemmet en nödvändighet och att vårdnadshavare tar kontakt med förskolan om de upplever att barnet är utsatt för diskriminering och kränkande behandling. Nya vårdnadshavare får information om planen vid introduktionssamtalet.

Rektor och/eller **specialpedagog** kontaktas vid misstanke om att barn far illa.

Rektor har huvudansvaret för att främja likabehandling på förskoleområdet

Rektor tillsammans med Utvecklingsgruppen ansvarar för att leda arbetet i att förankra planen samt för att årligen upprätta, följa upp och utvärdera planen.

Rutiner för att upptäcka

All personal som misstänker, upptäcker eller får kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling är skyldig att ingripa direkt.

Den som uppfattar eller får kännedom om att kränkande behandling förekommer samtalar med de inblandade, samt dokumenterar och informerar ansvarig personal. Två olika blanketter ska alltid fyllas i. Dessa är ”Genomförda kommunikationer och åtgärder i samband med diskriminering” samt ”Anmälan om kränkande behandling”

Våra metoder för åtgärdande arbete

- **Alla pedagoger** har skyldighet att skriftligen dokumentera olika slag av händelser som kan leda till kränkande behandling. I dokumentationen skall framgå händelseförlopp, datum och ansvarig pedagog. Dokumentationen förvaras hos rektor
- **Ansvarig personal** informerar rektor, samt utreder, analyserar och dokumenterar till dess att problemet är löst. Utredningen skall tydliggöra vad som inträffat och omfatta både den som blivit utsatt och den som utövat kränkningen. Om utredningen visar att behov finns kallar ansvarig pedagog föräldrar till samtal.
- **Rektor** ansvarar för utredningen om det är personal som misstänks för trakasserier eller annan kränkande behandling av ett barn.
- **Vårdnadshavare** ska i första läget ta kontakt med personal på den aktuella avdelningen och sedan vid ytterligare frågor ta kontakt med rektor. Kommunen har en klagohantering som man enkelt kan nå på kommunens hemsida. Man kan som vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudet för likabehandling inom Skolverket vid rådfrågning och anmälningar.
- **Dokumentation** förs över alla åtgärder, detta görs på blankett, **Bilaga 1** ”Genomförda kommunikationer och åtgärder i samband med diskriminering”
- **Dokumentation** från personalen sker vid alla incidenter som gäller kränkande behandling samt vid disciplinära åtgärder.
- **Genomförd dokumentation** vid diskriminering och annan kränkande behandling rapporteras till rektor (enl. 6 kap Skollagen), med hjälp av blankett, **Bilaga 2** ”Anmälan om kränkande behandling.”

För att främja värdegrundsarbetet ser vi till att:

- **Pedagogerna** är alltid nära barnen och ingriper vid varje misstanke om kränkande behandling.
- **Pedagogerna** uppmärksammar varje barn under dagen.
- **Arbetslaget** håller en levande diskussion om förhållningssätt gentemot barn. Vi tar upp aktuella händelser varje vecka vid planering.
- **Pedagogerna** är lyhörda för vårdnadshavare som uttrycker oro för sitt barn, samt för en dialog om förskolans rutiner och regler. Vi samtalar med vårdnadshavare vid hämtning och lämning, och en gång per läsår erbjuder vi utvecklingssamtal.
- **Rutiner** följs då det är en viktig del för att barnen ska känna trygghet.
- **Kamrater, grupper och relationer** utvecklas så att barnen lär känna och visa hänsyn till varandra. Pedagogerna ser till att dela in barnen i mindre grupper vid olika situationer. Pedagogerna ser till att det finns vuxna närvarande där barnen är, för att kunna ingripa.
- **All personal** ser till att ta sitt ansvar och agera utifrån vår gemensamma värdegrund. Alla barn är allas ansvar.
- **En verksamhet** som är utmanande och rolig där vi stärker gemenskapen. Vi-känslan motverkar kränkande behandling.
- **Samtal sker** med barnen för att uppmärksamma dem på hur andra kan uppleva (empatiträning) om någon blivit exempelvis kränkt. Pedagogerna pratar med barnen om rätt och fel men också att man kan visa med tecken (tex stopphanden). Vid konflikter lyssnar vuxna in vad alla inblandade har att visa eller säga.
- **Bokläsning, dokumentationer, reflektioner** används regelbundet för att bland annat prata om hur man är mot varandra.
- **Samarbete/samverkan** sker med och mellan avdelningarna dagligen för att skapa en trygghet för alla barn och elever.
- **Introduktionen** ska vara en positiv start för barnen så att de lär känna förskolans miljö, rutiner och regler.
- **All personal** har kontinuerlig kompetensutveckling som lägger fokus på värdegrundsfrågor och förhållningssätt.
- **Förhållningssätt** arbetar vi med kontinuerligt och samtalar, reflekterar med mera.

Kartläggning

Varje avdelning har ett dokument som flera gånger under året systematiskt följs upp av ansvarigt arbetslag och förskollärare. Genom observationer och intervjuer blir barnen delaktiga. Varje avdelning gör en kartläggning om hur det ser ut på sin avdelning. Kartläggning görs i det systematiska kvalitetsarbetet.

- **Dokumentet som varje avdelning har i uppdrag att arbeta utifrån** innehåller en kartläggning av hur det ser ut på sin respektive avdelning. Kartläggningen utgår från följande frågor:
  - Vilka typer av kränkningar/diskriminering förekommer? (ge konkreta exempel)
  - Var/i vilka miljöer sker kränkningar/diskriminering.
  - Vem/vilka kränker/blir kränkta? (inga namn, men exempel på situationer med vuxen - barn, barn - barn)

Utifrån denna kartläggning sätter varje avdelning upp mål för verksamheten som arbetslaget i ledning, av förskollärare, följer och utvärderar och förändrar systematiskt för att motverka att barn blir kränkta i vår verksamhet.

- **Utvecklingssamtalen** handlar om hela barnets situation och hur verksamheten kan utvecklas för att stimulera barnets utveckling.
- **Brukarenkät** för vårdnadshavare sker en gång/läsår utifrån utbildningsförvaltningens (utvalda åldersgrupper) och ev. förskolans egen enkät. Dessa enkäter följs upp och återkopplas genom diskussion i arbetslagen.

Förebyggande åtgärder

- Varje arbetslag/storarbetslag gör också en årlig plan/dokument som systematiskt och kontinuerligt följs upp, där man gör en nulägesanalys och sätter upp tydliga mål för respektive avdelning,
- Pedagogerna informerar vårdnadshavarna om Planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Rutiner för åtgärder då vuxen diskriminerar/kränker barn

- Personal som uppmärksammar en kränkning ska informera ansvarig rektor, som startar en utredning och ansvarar för den.

Vad kan man göra som vårdnadshavare?

- Vara uppmärksam på hur barnen mår. Genom att lyssna på och prata med barnet om hur det varit i förskolan kan man tidigt upptäcka om allt inte står rätt till.
- Lyssna på ditt barn i samspel med kamrater, t.ex. om de talar illa eller nedlåtande om andra barn.

- Kontakta förskolans personal om du märker att ditt barn utsätts för eller utsätter andra för kränkande handlingar. Det är viktigt att hemmet och förskolan har en öppen dialog och kan stödja varandra.

Utdrag ur läroplan för förskolan

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. (Läroplan för förskolan Lpfö 18, s 5)

Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Den ska ge barnen möjlighet att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor. (Läroplan för förskolan Lpfö 18, s 5)

Mål

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar

- *öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande,*
- *förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,*
- *förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,*
- *respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna, och*
- *ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället. (Läroplan för förskolan Lpfö 18, s 12)*

De som arbetar i förskolan ska stimulera barnens samspel och hjälpa dem att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra.

Skollagen

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, som människo-livets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet, samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Skollagen (2010:800)1 kap 5 §.

Åtgärder mot kränkande behandling. Skollagen (2010:800) 6 kap.

Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)

Diskrimineringslagen motverkar diskriminering och på andra sätt främjar lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

De sju diskrimineringsgrunderna

1. Kön
2. Etnisk tillhörighet – att någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande
3. Funktionshinder- varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga
4. Sexuell läggning – homosexuell, bisexuell eller heterosexuell
5. Könsöverskridande identitet eller uttryck
6. Ålder
7. Religion eller annan trosuppfattning

Vad står begreppen för - förtydligande information

- **Åldersdiskriminering** omfattar alla, unga som gamla och ingen får diskrimineras eller trakasseras på grund av ålder.
- **Sexuell läggning** är homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet.
- **Sexuella trakasserier** är kränkningar som anspelar på kön och sexualitet t ex tafsning, blottning, sexualiserat språkbruk och ryktesspridning.
- **Funktionshinder** kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella och påverka livet på olika sätt.
- **Religion och annan trosuppfattning** innefattar uppfattningar som har sin grund i eller samband med religiös åskådning.
- **Etniska kränkningar** kan vara rasism och främlingsfientlighet som ligger till grund genom exempelvis människor med annan etnisk bakgrund än den som utför kränkningen. Kränkningarna kan ta sig olika uttryck.
- **Med könsöverskridande identitet eller uttryck** avses i diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Den nya grunden infördes för att uppnå ett heltäckande diskrimineringskydd för samtliga transpersoner. Transpersoner är ett paraplybegrepp för ett antal olika transidentiteter som exempelvis transvestiter, intersexuella (personer som fötts med oklar könstillhörighet) samt inter- och transgenderpersoner (definierar sig bortom kön eller inte inom de traditionella könsidentiteterna).

- **Diskriminering:** ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper av individer utifrån diskrimineringsgrunderna.
- **Direkt diskriminering** innebär att ett barn eller en elev missgynnas i förhållande till andra om missgynnandet har samband med de sju diskrimineringsgrunderna.
- **Indirekt diskriminering** innebär att ett barn eller elev missgynnas genom tillämpning av bestämmelser, kriterier eller förfaringsätt (handlingssätt) som framstår som neutrala men som i praktiken särskilt missgynnar ett barn eller elev enligt de sju diskrimineringsgrunderna.
- **Kränkande behandling delas in i:** trakasserier och annan kränkande behandling
- **Trakasserier och kränkande behandling kan vara:**
  - fysiska (slag, knuffar)
  - verbala (hot, svordomar, öknamn)
  - psykosociala (ryktesspridning, utfrysning, blickar, alla går när man kommer)
  - texter och bilder (även som lappar, klotter, brev, fotografier, mail, sms, mm.).
- **Kränkande behandling:** ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som saknar koppling till någon av diskrimineringsgrunder. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas eller rycka någon i håret. Skolans personal måste ibland tillrättavisa en elev för att skapa en god miljö för hela klassen. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven ifråga kan uppleva det som kränkande.
- **Trakasserier:** är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Trakasserier kan ske både mellan barn – barn och mellan vuxen – barn.
- **Mobbning** är en upprepad negativ handling under en längre tid när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag. **Upprepade tillfällen** betyder att mobbningen ska ske flera gånger under en viss tid. Enstaka tillfällen är inte mobbning. **En längre tid** betyder att det måste äga rum under en tidsperiod som är längre än till exempel en rast eller en dag. Det ska vara en kontinuerlig handling riktad mot en enskild person.